

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/37/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1421201113
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:1421201113.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobcu: Slovak Telekom, a. s., so sídlom Bajkalská 28, 821 09 Bratislava, IČO: 35 763 469, právne zastúpeného: KC LEGAL, s. r. o., so sídlom Pri Hrubej lúke 3634/1, 841 02 Bratislava - mestská časť Dúbravka, IČO: 50 057 456, proti žalovanej: M. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, XXX XX J., o zaplatenie 1.382,75 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 11Csp/117/2021-217 zo dňa 2. marca 2022 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku III. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku IV. o trovách konania.

Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd rozhodol tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 284,84 eura s 5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 284,84 eura od 21.07.2020 do zaplatenia, a to všetko v pravidelných mesačných splátkach vo výške 20,- eur mesačne, ktoré sú splatné vždy do konca toho ktorého mesiaca, počnúc dňom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, a to do úplného uhradenia celej dlžnej sumy, pod následkami straty výhody splátok, pri omeškaní sa s niektorou zo splátok. Konanie v časti o zaplatenie sumy 300,- eur s príslušenstvom zastavil, žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 1.382,75 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 21. júla 2020 do zaplatenia a náhrady trov konania.

Žalobca v žalobe poukázal na to, že so žalovanou uzavrel dňa 02. 12. 2016 zmluvu o poskytovaní verejných služieb - balík služieb, ktorou si žalovaná dojednala program služby M. E. XL - A. s dobou viazanosti 24 mesiacov za zmluvne dohodnutý akciový mesačný poplatok počas 1. až 30. mesiaca vo výške 19,99 eur s DPH mesačne so zľavou počas 1. až 3. mesiaca „Zľava Viac za menej“ vo výške 5,- eur s DPH mesačne. Zároveň bol touto zmluvou dojednaný nájom koncového zariadenia M. A. K. bez I. - prvý M. box na dobu neurčitú za nájomné podľa cenníka pre koncové zariadenia platného ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „zmluva č. 1“).

Žalobca uzavrel so žalovanou dňa 05. 08. 2019 dodatok k zmluve č. 1, ktorým bol dojednaný program služby M. E. M - A. s dobou viazanosti 24 mesiacov za zmluvne dohodnutý akciový mesačný poplatok počas 1. až 30. mesiaca vo výške 10,90 eur s DPH mesačne a nájom dvoch kusov koncových zariadení M. A. A. I. P.. Nájomné zmluvy boli dohodnuté na dobu neurčitú za nájomné vo výške 1,94 eur s DPH mesačne podľa cenníka pre koncové zariadenia platného ku dňu uzavretia dodatku (ďalej len „dodatok“).

Žalobca uzavrel so žalovanou dňa 17. 06. 2019 uzavrel zmluvu o poskytovaní verejných služieb, na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá a aktivovaná užívateľská SIM karta s prideleným telefónnym číslom XXXX XXX XXX. Touto zmluvou bol dojednaný program služby M. internet M s dobou viazanosti 24 mesiacov za poplatok vo výške 17,99 eur s DPH mesačne a kúpa dátového zariadenie L. E. N za akciovú kúpnu cenu vo výške 1,- euro s DPH s mesačným doplatkom k programu služieb počas doby viazanosti vo výške 1,- euro s DPH mesačne (ďalej len „zmluva č. 2“).

Žalobca uzavrel so žalovanou dňa 07. 02. 2019 zmluvu o poskytovaní verejných služieb, na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá a aktivovaná SIM karta s prideleným telefónnym číslom XXXX XXX XXX. Touto zmluvou bol dojednaný program služby ÁNO s dobou viazanosti 24 mesiacov za mesačný poplatok vo výške 10,- eur s DPH mesačne (ďalej len „zmluva č. 3“).

Žalobca uzavrel so žalovanou dňa 06. 06.2019 zmluvu o poskytovaní verejných služieb, na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá a aktivovaná SIM karta s prideleným telefónnym číslom X. X. X.. Touto zmluvou bol dojednaný program služby ÁNO L s dobou viazanosti 24 mesiacov za poplatok vo výške 30,- eur s DPH mesačne a kúpa mobilného telefónu O. XXO.XXXX za akciovú kúpnu cenu vo výške 1,- euro s DPH s mesačným doplatkom k programu služieb počas doby viazanosti vo výške 9,- eur s DPH mesačne (ďalej len „zmluva č. 4“).

Vyššie označenými zmluvami, resp. ich dodatkami sa žalobca zaviazal riadne a včas žalovanej dodávať dojednané služby a žalovaná sa zaviazala riadne a včas platiť cenu za poskytnuté služby.

3. Žalobca poskytoval žalovanej dojednané služby riadne a včas. Za poskytnuté služby žalobca vystavil žalovanej faktúry. Za obdobie od 01. 06. 2019 do 30.06.2019 faktúru č. XXXXXXXXXXXX na sumu 81,14 eura so splatnosťou 18.07.2019. Za obdobie od 01.08.2019 do 31.08.2019 faktúru č. XXXXXXXXXXXX na sumu 122,96 eura so splatnosťou 18.09.2019 (z tejto sumy žalovaná uhradila 70,- eur a neuhradená zostala suma 52,96 eura). Za obdobie od 01.09.2019 do 30.09.2019 faktúru č. XXXXXXXXXXXX na sumu 82,76 eura so splatnosťou 18.10.2019. Za obdobie od 01.10.2019 do 31.10.2019 faktúru č. XXXXXXXXXXXX na sumu 67,98 eura so splatnosťou 18.11.2019. Za obdobie od 01.04.2020 do 30.04.2020 faktúru č. XXXXXXXXXXXX na sumu 797,91 eura (112,43 eura zmluvná pokuta zo zmluvy č. 1 + 242,07 eura zmluvná pokuta zo zmluvy č. 2 + 30,44 eura zmluvná pokuta zo zmluvy č. 3 + 412,97 eura zmluvná pokuta zo zmluvy č. 4) so splatnosťou 18.05.2020. Za obdobie od 01.06.2020 do 30.06.2020 faktúru č. XXXXXXXXXXXX na sumu 300,- eur (2 x zmluvná pokuta za M. K.) so splatnosťou 20.07.2020.

Celková dlžná suma predstavuje 1.382,75 eura. Žalobca si v konaní uplatnil neuhradené platby za poskytnuté služby spolu v sume 284,84 eura a dva druhy zmluvných pokút, jednu spolu v sume 300 eur za neodovzdanie M. K. a druhú v sume 797,91 eur, pričom ide o pokuty v sume 112,43 eura, 242,07 eura, 30,44 eura a 412,97 eura. Keďže žalovaná je v omeškaní so zaplatením jednotlivých dlžných súm, uplatnil si žalobca aj zákonný úrok z omeškania od 21.07.2020 (odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti poslednej faktúry č. XXXXXXXXXXXX) do zaplatenia.

Na zabezpečenie záväzkov vyplývajúcich z jednotlivých zmlúv, resp. ich dodatkov boli dojednané zmluvné pokuty s klesajúcou výškou podľa dĺžky trvania plnenia zmluvy, tzv. regresívne zmluvné pokuty, základ ktorých sa za každý deň plnenia zmluvy pomerne znižuje. Prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku podrobne rozpisal základ a spôsob výpočtu jednotlivých zmluvných pokút.

4. Prvoinštančný súd aplikoval na daný právny vzťah ust. § 44 ods. 1, ods. 10 písm. b) zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy č. 1 (ďalej len „zákon o elektronických komunikáciách“), § 39, § 52 ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 54 ods. 1, ods. 2, § 517 ods. 2, § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. marca 2015, § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Konanie v časti o zaplatenie 300,- eur s príslušenstvom zastavil po tom ako žalovaná vrátila žalobcovi prenajaté koncové zariadenia, žalobca vzal v tejto časti žalobu späť. Súčasne žalobe v časti zodpovedajúcej poplatkom za služby poskytnuté žalobcom vo výške 284,84 eura s príslušenstvom ako dôvodnej vyhovel a žalobu v časti o zaplatenie 797,91 eur s príslušenstvom zamietol z dôvodu, že dojednané regresívne zmluvné pokuty posúdil ako neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré sú v zmysle ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka (OZ) neplatné, a teda z nich nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť.

5. Ohľadom zmluvných pokút súd prvej inštancie poukázal na to, že tieto aj keď sú regresívne a žalobca zohľadnil počet dní trvania plnenia zmluvy, tak boli dohodnuté vo vopred predtlačených zmluvách, resp.

dodatkoch (formulároch), ktoré neboli individuálne dojednané. Žalovaná nemala možnosť odmietnuť ich. Zmluvné pokuty boli dojednané ako súčasť jednotlivých zmlúv, neboli dojednané individuálne a preto sú neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Na tom nič nemení ani fakt, že tieto zmluvné pokuty boli dohodnuté ako regresívne. Zohľadňujú len čas plynutia doby viazanosti, nie iné skutočnosti a okolnosti. Keďže sa nejedná o individuálne dojednané pokuty, spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa.

Právom žalobcu ako poskytovateľa služieb je zabezpečiť splnenie povinnosti odberateľa služieb - zákazníka, pričom zmluvná pokuta je jedným z vhodných inštitútov. Predmetom zabezpečenia bola povinnosť žalovanej riadne a včas uhrádzať odplatu za poskytnuté služby, ako aj jej povinnosť po určitú dobu zostať v právnom vzťahu s poskytovateľom služieb a využívať dohodnutý rozsah služieb. Je však potrebné si uvedomiť, že všetky „výhody“ ponúkané poskytovateľom telekomunikačných služieb, či už zvýhodnená cena zariadení pre príjem služby, odlišné ceny elektronických služieb, určitý vyhradený objem hovorov a dátových služieb, prípadne hovorov za paušálnu sadzbu alebo voľných hovorov, tvoria bez pochyby ofenzívnu obchodnú politiku telekomunikačných operátorov v snahe získať zákazníka a zabezpečiť odbyť služby minimálne po stanovenú dobu. Zákazník sa riadi na základe snahy získať určité výhody pri predpokladanej spotrebe. Nie každý zákazník si však dokáže riadne vyhodnotiť aj povinnosti vyplývajúce z voľby a viazanosti. Poskytovateľ služieb pritom kalkuluje s návratnosťou poskytnutých výhod využívaním služieb zákazníkom minimálne v rozsahu stanoveného paušálu a na zabezpečenie návratnosti investície „výhod“ vo forme určitých zliav v cene služby alebo telefonických prístrojov požaduje zotrvanie určitú dobu v záväzkovom vzťahu a práve túto povinnosť zabezpečuje zmluvnou pokutou.

Sankcionovanie žalovanej zmluvnou pokutou za ukončenie zmluvy nemožno hodnotiť inak ako odradzujúcu podmienku a postup, teda ako podmienku neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Rovnako dojednanie zmluvnej pokuty za nezaplatenie ceny za poskytnuté služby je neakceptovateľné. Na tom nič nemení ani fakt, že žalobca sa snažil zohľadniť časový aspekt porušenia tejto povinnosti vyjadrujúci denné klesanie základu zmluvnej pokuty počas plynutia doby viazanosti do dňa prerušenia poskytovania služieb v dôsledku nezaplatenia sumy za poskytnuté služby. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Nezaplatením ceny sa rozumie neuhradenie ceny poskytnutých služieb v plnej výške. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ si svoj záväzok nesplní len v nepatrnom rozsahu napr. z vyúčtovanej sumy neuhradí 1 euro. Zmluvná pokuta dojednaná pre prípad nezaplatenia ceny za poskytnuté služby, výšku takto vzniknutej pohľadávky, vôbec nezohľadňuje. Zmluvná pokuta tak ako bola dojednaná teda umožňuje poskytovateľovi služieb požadovať od spotrebiteľov zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške podstatne prevyšujúcej pohľadávku vzniknutú porušením záväzku zaplatiť sumu poskytnutých služieb. Je potrebné zachovať korektný prístup k právam zákazníka ako spotrebiteľa a sankcie zabezpečujúce splnenie povinnosti nesmú mať taký charakter, že znemožňujú uplatnenie akejkoľvek inej voľby. Viazanosť zotrvať v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov je pomerne rozsiahly záväzok, najmä s ohľadom na rôzny vývoj cien, technológií, ale a aj ekonomickej a sociálnej situácie. Počas tejto doby môže nastať situácia, že spotrebiteľ nechce alebo nemôže využívať dohodnutý rozsah služieb, či už pre sociálnu situáciu, napr. strata zamestnania, zmena sociálnej situácie rodiny, zmena celkovej finančnej situácie na strane zákazníka alebo aj z dôvodu, že konkurencia alebo aj samotný operátor po určitom období poskytuje výhodnejšie služby.

Sankcia spočívajúca v regresívnej zmluvnej pokute vždy musí zodpovedať nie len času v rozsahu porušenej povinnosti, ale aj charakteru porušenia povinnosti a závažnosti porušenej povinnosti a zároveň sa odvíjať aj od skutočnej a reálnej ujmy, ktorá porušením povinnosti vznikne. Sankcia dohodnutá počas celej platnosti zmluvy alebo jej hrozby nesmie byť v žiadnom jej štádiu zjavne neprimeraná a prípadným nárokom na sankciu nemôže vzniknúť bezdôvodné obohatenie.

Prvostupňový súd tak skonštatoval, že dojednané zmluvné pokuty v danom prípade, aj keď sú regresívne, sú neprijateľnou zmluvnou podmienkou a v zmysle ust. § 53 ods. 5 OZ sú preto neplatné. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť. Pre posúdenie dojednania zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z hľadiska jej neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne dôjde k porušeniu povinnosti.

6. O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s ust. § 262 ods. 1, ods. 2 CSP a s ohľadom na skutočnosť, že pomerne úspešnejšia žalovaná si žiadne trovy konania neuplatnila a podľa obsahu spisu jej žiadne trovy konania ani nevznikli.

7. Proti tomuto rozsudku, v rozsahu výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Žalobca namietal, že súd mu nesprávnym procesným postupom, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca namietal, že prvoinštančný súd za stavu nespornosti skutkových tvrdení sporových strán a za stavu, kedy žalovaná neprijateľnosť zmluvnej podmienky nenamietala, neinformoval strany sporu v priebehu konania, že právne posúdil z vlastného podnetu (ex offio) dojednané zmluvné pokuty ako neprijateľné zmluvné podmienky. O dôvode uplatnenom ex offio sa dozvedel až z napadnutého rozhodnutia. Týmto postupom mu konajúci súd uprel (reálne nevytvoril) procesnú možnosť vecne a právne argumentovať na relevantnú skutočnosť, ktorá v konaní vyšla najavo a ktorá mala vplyv na konečné rozhodnutie súdu, čím bolo porušeného jeho právo na spravodlivý súdny proces.

Prvoinštančný súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam. Po skutkovej stránke neskúmal ani jednotlivu, ani vo vzájomnej súvislosti okolností relevantné pre posúdenie či dojednaná zmluvná pokuta je v súlade so spotrebiteľským právom a zmluvnú pokutu vyhodnotil ako sankciu za ukončenie zmluvy a ako odradzujúcu zmluvnú podmienku na ukončenie zmluvy, a preto neprijateľnú. Prvoinštančný súd vôbec neaplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sa týkajú zabezpečovania spotrebiteľských záväzkov (§ 53 ods. 4 písm. s)), ale ani tie, ktoré ukládajú povinnosť hodnotiť neprijateľnosť zmluvných podmienok so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy podľa § 53 ods. 12 Občianskeho zákonníka. Nesprávne si vyložil ustanovenie § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého zmluvná pokuta prislúcha, aj keď porušením povinnosti nevznikla žiadna škoda a v dôsledku čoho súd nie je oprávnený požadovať, aby zmluvná pokuta zohľadňovala výšku škody v podobe výšky pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Takisto si neprávne vyložil ustanovenie § 53 ods. 1 a ods. 4 Občianskeho zákonníka, keď konštatoval, že zmluvná pokuta nebola dohodnutá individuálne, a preto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda neplatnou. Okrem toho prvoinštančný súd opomenul aplikovať ustanovenie § 44 ods. 2 písm. f) zákona o elektronických komunikáciách, ktoré sa týka času trvania zmluvy a jej ukončenia, vrátane minimálnych podmienok využívania služby, ktoré sa musia splniť najmä v záujme využívania výhod z akcií na podporu predaja, ako aj v záujme poplatkov splatných pri ukončení zmluvy a náhrady nákladov súvisiacich s koncovými zariadeniami.

Preto žalobca navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaním a vrátil vec súd prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. K odvolaniu žalobcu sa žalovaná písomne nevyjadrila.

9. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Odvolací súd preskúmal výrok rozsudku o zamietnutí zmluvnej pokuty a súvisiaci výrok o trovách konania. Vyhovujúci výrok predmetom odvolacieho prieskumu nie je.

11. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

12. Podľa § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ak si strany dohodnú pre prípad porušenia zmluvných povinností zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, povinný pokutu zaplatiť, i keď oprávnenému účastníkovi porušením povinností nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu je možné dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo spôsob jej určenia.

13. Podľa článku 6 smernice Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzavretých so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzne pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

14. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom odvolací súd nemal pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

15. Odvolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci by bol naplnený, ak by na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu, aplikoval nesprávnu právnu normu, obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval. Uvedenej vady sa však prvoinštančný súd nedopustil. Súd prvej inštancie náležite posudzoval právny vzťah ako vzťah spotrebiteľský, ktorý vznikol z titulu zmlúv o poskytovaní verejných služieb a ich dodatkov.

16. Vo vzťahu k dojednaným zmluvným pokutám správne poukázal na dojednané zmluvné podmienky, dospel k správne záveru, že uvedené dojednania zmluvných pokút pre prípad porušenia zmluvných povinností zo strany žalovanej spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovanej. Zároveň postupoval prvoinštančný súd správne pokiaľ v prejednávanej spotrebiteľskej veci z úradnej povinnosti (ex offico) skúmal neprijateľnosť jednotlivých zmluvných dojednaní, vrátane zmluvných pokút a týmto postupom nedošlo k porušeniu práv žalobcu na spravodlivý proces. Dá sa taktiež dôvodne predpokladať, že žalobca mal vedomosť o praxi súdov pri posudzovaní zmluvných pokút a svoje námietky uviedol minimálne vo svojom odvolaní.

17. Odvolací súd len zdôrazňuje a upriamuje pozornosť na zistenie prvoinštančného súdu, že zmluvná pokuta bola dojednaná formulárove bez možnosti zo strany spotrebiteľa odmietnuť ju bez vplyvu na zmluvné dojednanie o poskytovaní služieb. Z uvedeného preto jednoznačne vyplýva, že zmluvná pokuta nebola dojednaná individuálne. Žalovaná musela pri uzatváraní zmluvy prijať dojednania o zmluvnej pokute, nemohla ich odmietnuť, ani z dojednaní vylúčiť. Žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o individuálnom dojednaní zmluvnej pokuty, a preto platí, že zmluvná pokuta nebola dojednaná individuálne a spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach žalovanej ako spotrebiteľa. Žalobca ako dodávateľ podnikajúci na trhu poskytovania telekomunikačných služieb je povinný správať sa voči spotrebiteľovi s náležitou odbornou starostlivosťou, čo sa nestalo, čím bola narušená rovnováha zmluvných strán. Žalobca totiž právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odvodzuje od nesplnenia povinnosti zotrvať po určitú dobu vo vzťahu, resp. porušenia povinnosti včas a riadne platiť za služby, čo je neakceptovateľné. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľná zmluvná podmienka, preto je neplatná. Z uvedenej neplatnosti žalobcovi nevzniká právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť, bez ohľadu na to, či boli splnené podmienky na aktiváciu tejto povinnosti.

18. Vo vzťahu k degresívnej zmluvnej pokute odvolací súd uvádza, že sankcia spočívajúca v degresívnej zmluvnej pokute vždy musí zodpovedať nie len času a rozsahu porušenej povinnosti, ale aj charakteru porušenia povinnosti a závažnosti porušenej povinnosti a zároveň sa odvíjať aj od skutočnej a reálnej ujmy, ktorá porušením povinnosti vznikne. Rovnako neobstojí poukaz žalobcu na to, že zohľadňoval časový aspekt porušenia povinností s klesajúcou výškou podľa dĺžky trvania plnenia zmluvy, tzv. degresívna zmluvná pokuta, ktorej základ sa za každý deň plnenia zmluvy pomerne

znižuje. Je potrebné si uvedomiť, že nie každé prípadné porušenie povinnosti je rovnakej intenzity, významu a následkov. Porušením povinnosti pritom nemôže byť využitie oprávnení daných zákonom, či dohodou. Odvolací súd vo vzťahu ku klesajúcej výške zmluvnej pokuty v závislosti od plynutia času viazanosti poukazuje na konštantnú aplikačnú prax odvolacieho súdu, podľa ktorej je zmluvná pokuta neprijateľná, keď nezohľadňuje intenzitu a význam toho - ktorého porušenia povinnosti, ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku. V takom prípade je považovaná zmluvná pokuta za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje aj pri menej významnom porušení povinností uplatniť si zmluvnú pokutu od spotrebiteľa.

V súlade s čl. 2 Základných princípov CSP nie je dôvod ani na odklon od ustálenej súdnej praxe Najvyššieho súdu SR pri riešení tejto právnej otázky (napr. 5Cdo/45/2018). V predmetnom prípade sa nejedná o individuálne dojednanie zmluvnej podmienky, ale o formulárovú spotrebiteľskú zmluvu, ktorej obsah žalovaná ovplyvniť nemohla. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Preto odvolacie námietky žalobcu odvolací súd považoval za nedôvodné.

19. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania, keď prvoinštančný súd pomerne úspešnejšej žalovanej náhradu trov konania nepriznal, keďže táto si žiadne trovy konania neuplatnila a podľa obsahu spisu jej žiadne trovy konania ani nevznikli.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutých výrokoch potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný, preto mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Plne úspešná bola žalovaná, avšak z obsahu spisu vyplýva, že žalovanej žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzajúc z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcich procesnú ekonomiu konania, úspešnej žalovanej v odvolacom konaní nárok na náhradu trov nepriznal.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).